

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoș), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Boșșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișorul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercurul”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea” de împrumut și păstrare, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Seldgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Țibleşana”, „Țimișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărdăneana”, „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Importanța societăților de femei în economia națională.

Jumătate din populațiunea statelor și națiunilor o formează femeile. Nici când ele nu au fost numai consumătoare, ci au fost de-a dreptul producătoare și conservatoare ale averii și bunăstării familiilor și popoarelor; astfel rolul femeii a fost și este de importanță capitală în viața economică a acestora.

Se propoveduiește mereu, cu vorba și în scris, organizarea economică, avându-se în vedere mai ales bărbații și apelându-se prea puțin la prețiosul concurs al femeii.

Avem convingerea că așa nu e bine. Din contră, organizându-se și ele în conformitate cu trebuințele economice actuale ar putea să aducă servicii imense economiei naționale.

Pentruca să fim în clar cu problema ce ne-am propus să tratăm aici, este de trebuință înainte de toate să aruncăm o privire în trecut și să vedem rolul ce a avut femeia în direcție economică, la noi ca și la alte popoare.

Femeia în genere, a plugarului ca și a cărturarului, a meseriașului și negustorului, o găsim în trecut harnică ca o albină și, odinioară fără nici o învățătură de carte, ea îndeplinește atâtea lucruri, încât trebuie să o admirăm. Ea e neobosită, vara și iarna, făcându-și și din noapte zi. Ea cultivă cânepa și inul, lucrează lâna, toarce, țese, coasă cârpește, spală, gătește bucatele, coace pâinea, îngrijește de curățenia casei și de copii. Ea

dă mână de ajutor bărbatului la lucrul câmpului sau la meseria lui, îngrijește de rămători și galițe, unde și unde de albine și vermii de mătasă, de grădina de legumi și altele. Astfel odinioară, fără învățătură de carte, mamele și bunicele noastre erau toate bune gospodărese, pregăteau însele toate sau aproape toate lucrurile trebuincioase în economia casei, țineau portul național în mare vază, luxul și risipa nu erau cunoscute în familiile românești, viața în genere eră morală în sensul strict al cuvântului și totul se petrecea într-o atmosferă senină, cum să nu-ți dorești mai bună.

*

Astăzi nu mai e așa. Multe foarte multe s'au schimbat și ne aflăm într'o eră de tranziție, de care e neapărat trebuincios să ne dăm bine sama.

Astăzi avem școale civile și superioare de fete în câteva centre culturale: în Sibiu, Blaj, Arad și Beiuș; avem școale primare de fete în mai multe orașe și sate, iar unde n'avem noi astfel de școale, sau dacă și avem, stau la îndemână pentru fetițele noastre școalele superioare și primare cum și de alte categorii ale statului și altor confesiuni.

În școala mixtă din ultimul sat învață carte și fetițele alături de băieți. La multe din aceste școale sunt aplicate învățătoare.

Astfel astăzi se dă multă învățătură de carte femeii.

Dar în vreme ce cultura sporește așa de grabnic, cresc oare în proporție dreaptă și celelalte bunuri menite să aducă îndestulare și fericire în familie și societate?

Să vedem!

Pe zi ce trece ne convingem tot mai mult că schimbări mari se întâmplă în viața poporului nostru, în sate și în orașe.

Industria de casă, odinioară atât de înfloritoare la sate, dă mereu îndărăt. În locul materiilor de cânepă, în și lână, odinioară lucrate exclusiv la casă, azi în mare parte se întrebuințează materii exotice: joljuri, cartoane, flanele, postavuri, nu arareori mătăsuri și barșoane. Deodată cu aceste portul național treptat se corcește și în unele regiuni e înlocuit cu portul internațional.

Dacă am putea evalua pierderile pricinuite de această schimbare, ne-am umplea de groază. Ele se ridică, fără îndoială, la zeci de milioane. Și sunt pierderi în sensul real al cuvântului. Pentru că de fapt nu sunt recompensate din altă parte prin un alt ram de industrie, prin lucrări agricole mai intenșive sau în altfel. Din contra restrângerea lucrărilor de industrie de casă duc totodată la decadentă morală și fizică, alterează echilibrul economiei și pot pricinui deadreptul ruină.

La femeile culte și îndeosebi la cele din orașe răul a luat deja proporții și mai mari. Ele, în urma educației greșite, au fost apucate de curentul civilizației și al modei și au părăsit nu numai portul național, ci și orice urmă de industrie de casă în legătură cu trecutul. Nu numai atât. Mare parte a femeilor culte a devenit, nu o ușurare a vieții casnice, ci o sarcină. De aici, poate, și teama de însurătoare a multor tineri din societatea așa numită mai bună.

Nu punem în categoria acestor femei pe acele, cari se dedică unei cariere, între cari numărăm femeile cari s'au pregătit și se pregătesc pentru cariera de: profesoare și învățătoare, ca artiste dramatice, cântărețe ș. a., pe acele cari se aplică în serviciul poștei, telegrafului și telefonului, ca contabile și casierite în diferitele întreprinderi industriale și comerciale, ca profesioniste, anume croitorese, modiste, ș. a., ca muncitoare în tipografii, librării, fabrici, în sanatorii, în institutele de binefacere ș. a., asigurându-și în modul acesta existența prin muncă folositoare.

*

Precum vedem din cele arătate până aici, instrucția și educația de azi nu au nici pe departe temeinicia și soliditatea educației de odinioară, când ea se făcea în familie, mai mult pe baza tradiției, deprinzându-se fetițele, de mici, la frica de D-zeu, la cinstirea părinților și deaproapelui, la *muncă intensivă* în casă și în câmp, la viață simplă, fără înclinări spre risipă și lux.

Iată o cauză principală pentru care în trecut nu eră atâta lipsă și sărăcie și nici multă stricăciune morală.

Ne întrebăm acum: s'ar putea oare înlătură defectele actuale ale educației femeii și, dacă da, în ce fel?

Fără îndoială, se poate.

La sate, firește, educația s'a depărtat mai puțin din calea bună a tradiției. Aici și acum femeia este un factor de mare valoare în economia casei și peste tot în economia națională. Defectele și lipsele se pot îndreptă, dacă atât mamele cât și ficele lor vor fi povățuite, cu sfatul și exemplul, să umble pe calea binelui, să fie harnice, păstrătoare și cu frica lui Dumnezeu; dacă vor fi ținute ca, întocmai ca și în trecut, să exerciteze industria textilă, folosindu-se de mijloace mai perfecționate, ca roate de tors, războaie mai spornice, mașini de cusut ș. a. dacă, pe unde s'a corcit ori a fost părăsit portul național, se va lucra din toate puterile pentru reintroducerea lui; dacă se va stăruî pentru cultura legumilor, pentru gătitărea mai corăspunzătoare a bucatelor, pentru o creștere mai bună a copiilor, pentru păstrare, pentru ferirea de lux și beuturi etc.

Mai greu de împiedecat și de rectificat ni se pare curentul pornit în educația femeii culte. Și tocmai de aici, credem că ar trebui să se facă începutul de regenerare a educației femeii române.

Fără îndoială, la munca aceasta de regenerare trebuie neapărat să contribuie: *familia, școala și societățile sau reuniunile de femei.*

Avem până și în cel mai mic sat câte o femeie-două cu învățătură mai multă de carte, avem mai ales soțiile preoților, notarilor, învățătorilor și funcționarilor de bancă; în comunele mai mari și în orașe avem, pe lângă bele numite, soțiile meseriașilor și comercianților noștri, ale profesorilor, medicilor, advocaților, inginerilor și protopopilor, ale diferiților proprietari și ale funcționarilor dela administrație, justiție etc. Numărul tuturor acestor femei cu carte se ridică de sigur la 7—8 mii, poate și mai mult.

Și dacă aceste femei s'ar pune pe lucru, prin o organizație în conformitate cu trebuințele noastre, noi credem că s'ar putea face mare treabă. Ele ar putea să devină adevărați apostoli pentru surorile lor din orașe și mai ales dela sate, dacă viața, care multe din ele o înțeleg rău, ar fi întrebuințată într'un mod mai bun și mai folositor; dacă nu petrecerile și o viață ușoară, fără lucru și fără griji, ar fi scopul lor, ci o viață plină de muncă folositoare pentru familia proprie și

pentru binele de aproapele; dacă nu luxul, nici cheltuielile pe lucruri deșerte ar fi dorința lor, ci ele ar fi călăuzite pe întrecute de dorințe cu adevărat nobile, împreunate cu fapte ce înalță și fericesc popoarele.

O astfel de acțiune ar fi, precum credem, foarte mult ajutată prin *societăți (reuniuni) de femei*, de cari noi avem prea puține.

Numărul acestor societăți abia se ridică la vr'o 20—30, din cari unele abia vegetează și prea puține desvoaltă o activitate mai intensivă. Intre cele mai harnice se numără cea din Sibiiu și cele din Brașov, Blaj, Deva resp. Orăștie, Abrud și Șimleu.

Cea din Sibiiu susține pentru fetițe o școală primară și o școală de industrie și menaj, cea din Deva susține un atelier de industrie de casă, celelalte susțin sau ajută și ele școale de fete etc.

Așadară abia vr'o 6—7 din aceste societăți desvoaltă o activitate mai mănoasă. Multe din ele există numai cu numele. Și, Doamne, câtă sămânță a binelui n'ar putea să samene astfel de societăți!

Educația femeii, promovarea industriei de casă, în deosebi a celei textile, păstrarea portului național, eventual reintroducerea lui acolo unde el a fost părăsit, cultivarea grădinilor, gătirea bucatelor, curățenia hainelor și a casei, igiena, împodobirea bisericilor și ținerea în bunăranduială a cimiterelor, ajutorarea copiilor de școală, îndeosebi a fetițelor dela meserii și negoț, ajutorarea bolnavilor, văduvelor și orfanelor, lupta contra luxului și tuturor deprinderilor costisitoare și de nici un folos practic, — iată aceste și alte multe probleme importante ar trebui să preocupe pe femeile noastre culte, cari zi de zi ar putea să jertfească un ceas-două pentru binele de aproapele.

Nici când nu s'a simțit la noi trebuință mai mare decât acum și de concursul femeii în lucrarea pentru binele de obște. Și e păcat mare de tot momentul ce trece fără să câștigăm prin organizare înțeleaptă acest prețios concurs.

Vom stărui deci pentru înființarea de societăți de femei cât mai număroase, cel puțin în fiecare comitat câte una, cu ramificațiuni în cercuri sau protopopiate și în comune sau parohii.

Aceste societăți să aibă drept deviză scopurile indicate în șirele precedente și mai ales promovarea educației femeii și protejarea și înaintarea industriei de casă.

Aceste reuniuni ar trebui să stărue cătră scopul indicat:

1. Prin înființarea de *ateliere și cursuri de lucru*;

2. Prin aranjarea de *expoziții* în orașe și în sate;

3. Prin *conferențe*;

4. Prin *premiu*;

5. Prin introducerea pretutindeni a unor *războaie* mai perfecționate, a *roatei de tors*, a *mașinilor de cusut* ș. a.

6. Prin deschiderea de *debușuri* pentru desfacerea produselor acestei industrie;

7. Prin cualificarea unor *bursiere* în cele mai de frunte școale și ateliere de industrie, ca apoi cu ajutorul lor să putem pune industria de casă pe terenul reclamat de timpurile tot mai grele ce ne așteaptă.

8. Ridicând portul național și toate lucrările de industrie de casă la cinstea meritată; anume: toate femeile, chiar și cele din casele cele mai bune, să învețe țesutul și chindisitul; toate doamnele și domniile să aibă măcar pentru zilele de sărbătoare câte un rând frumos de haine naționale; casele să și-le îmbrace toți cu țesături din industria de casă; de asemenea și bisericile etc.

Lucru natural că aceste reuniuni ar trebui să aibă o influință însemnată și asupra direcției economice și industriale ce e neaparat trebuicios să se dea în *școalele noastre* și în *familie*.

De încheiere repetăm: să angajăm și femeile în lupta grea ce trebuie să purtăm, și mai ales în lupta pe terenul educației și al economiei și industriei de casă.

Să înființăm societăți de femei pretutindeni, în orașe și la sate.

Să le obicinuim pe toate femeile cu muncă, a avea folositoare binelui familiei și celui obștesc.

În felul acesta munca noastră va fi în-doit mai spornică și bunurile noastre vor crește ca prin minune.

Căci e mare importanța societăților de femei în economia națională a popoarelor.

Ordinațiunea ministerială cu privire la înțrarea în vigoare a legii de execuțiune.

Se vede că în zădar au fost toate intervențiunile cu privire la amânarea promulgării legii execuțiionale, deoarece legea s'a publicat în foaia oficioasă și cu 9 Septembrie a. c. înțră în vigoare.

Aceasta a avut efect surprinzător, cu atât mai mult, cu cât se credea, că inactivarea legii se va întâmpla numai în nex cu codificarea procedurii legii civile.

În urma timpului scurt, ce ne stă la dispoziție, deocamdată intrerupem explicarea legii execuțiionale

și ne vom ocupa la acest loc numai cu dispozițiile, ce vor fi de luat din partea băncilor noastre.

Acele bănci, cari au împrumuturi scadente și cari doresc a le încasa pe baza legii celei vechi, au să le insinue la judecătoria competentă a incului conform §. 31 a legii de execuție. Dar nu e suficientă numai aceasta insinuare, ci actorul e dator ca în decurs de un an dela publicarea legii să înainteze și cererea de execuțiune.

Acel creditor deci, carele a creditat în speranța aceea, că își va încasa pretensiunea pe baza legii celei vechi va trebui să insinueze fără amănare pretensiunea și să-și deie silință ca în decurs de un an dela publicarea legii execuționale să obțină deciz judecătorească intrat în putere de drept, iar pe baza aceleia să și ceară execuția. La caz contrar nu se poate bucura de favorurile, ce le dă §-ul 31 al legii execuționale.

Terminul de 30 zile respective un an e atât de scurt încât foarte puțini se vor putea folosi de dreptul fixat în lege, căci cunoscând cât de încet se purcede în cauze de acestea, e de prevăzut, că în limitele fixate de lege foarte puțini vor putea ajunge la execuțiune, mai ales de vom lua în considerare, că pe la judecătoria tocmai în urma legii execuționale se va aglomera materialul în așa măsură încât nici pe lângă cea mai mare diligență a judecătorilor nu vor fi în poziție de a rezolvi cererile așa repede cum ar trebui.

Sub execuțiune în sensul §-ului 31 e a se înțelege totdeauna execuție de escontentare, nu execuție de asigurare, care din urmă se poate cere și pe baza sentinței de instanța primă. Considerând toate fazele procesului și recursurile posibile, de cari eventual se vor folosi incului e mai mult ca sigur, că foarte puține pretensiuni se vor putea încasa pe baza legii celei vechi.

Judecătorul, care va avea să rezoalve cererea de execuțiune pe baza legii celei vechi va trebui să cerceteze, că expirat-a pretensiunea înainte de publicarea legii? că în termenul fixat făcutu-s'a înștiințarea prescrisă? și că dela publicarea legii nu a expirat cumva un an? Va avea mai departe a aminti în decizul, cu care se ordonează execuția, că execuția e a se face pe baza legii vechi, căci altfel executorul nu e în poziție de a-și câștiga cunoștința de favorul, ce-l are creditorul.

Formalitățile, cari sunt a se observa sunt circumscrise în ordinațiune.

Un formular de insinuare care din punct de vedere practic îl comunicăm în textul ungueresc, ar fi următorul:

Tekintetes kir. Járásbiróság!

.....^{adósom}_{adósaím} ellen kik
a tekintetes kir. Járásbiróság területén laknak és pedig:

..... lakik

..... "

190..... évi hó napján lejárt követelése van, mely követelése

.....ből eredt.

Kérem ezen bejelentésemet az 1908 évi t. cz.
31 §-a alapján tudomásul venni.

Tisztelettel:
(firma)

Rubru pe cerere ar fi următorul:

Tekintetes kir. Járásbirósághoz!

Bejelentése (firma) nek (locu-
ința) ellen, melylyel az 1908 évi
..... t. cz. 31 §-a alapján K fil. követe-
lését bejelentem.

Insinuările acestea sunt a se timbră cu 40 fileri respective 1 cor. după mărimea sumei. — Cu o insinuare se pot insinua și mai multe pretensiuni *dela acelaș debitor*.

La fiecare insinuare sunt a se alătura și atâtea înștiințări, câte se recer, ca fiecare partidă interesată să primească câte una, iar una să rămână la judecătoria.

Toate aceste înștiințări *sunt a se umplea din partea insinuantului*, ca judecătoria să nu aibă altceva de a face decât a le subscrie și înmanua.

Formularul pentru asemenea înștiințări este următorul:

Értesítés.

.....
lakós hitelező 1908 hó
napján bejelentette hogy,
lakós adós ellen az 1908 XLI t. cz.
kihirdetése előtt lejárt Korona fillér
tőke és járulékaik erejéig követelés van.

A követelés tüzetesebb megjelölése (jogalap)

University Library Cluj

A bíróság figyelmezteti a feleket, hogy a jelen értesítés kiadása csupán annak tanúsága, hogy a bejelentés a törvényes határidőn belül megtörtént, de egymagában sem a bejelentés alaposágát vagy egyébként szabályszerűségét nem tanúsítja, sem pedig a bejelentő hitelező részére nem biztosítja az 1908: XLI t. cz. 31 §-ában meghatározott azt a jogot, hogy a végrehajtás az adósnak oly ingóságaira, készpénzéire és járandóságaira is kiterjeszthesse, a melyek az 1908 XLI t. cz. értelmében nem foglalhatók ugyan le, de az 1881 évi LX t. cz. rendelkezései értelmében végrehajtás alá vonhatók. Ezekben a kérdésekben a végrehajtást elrendelő bíróság van hivatva a végrehajtató kérelmére a végrehajtást elrendelő végzésben határozni.

Kelt 1908.....

.....
járásbíró.

Din acestea reiese, că insinuarea și înștiințările umplute în regulă sunt a se înainta judecătoriei ceruiale în cercul căreia locuește debitorul sau debitorii. Dacă la o pretensiune sunt mai mulți debitori cari aparțin la cercuri diferite, insinuarea se face la toate judecătoriiile competente. *Dom. Rașiu.*

Limba românească în corespondența băncilor noastre.

Mi s'a dat ocaziune să văd multe epistole, aproape dela toate instituttele noastre financiare românești din Ungaria și așa putea spune, că cele mai multe dintre acestea, în privința limbei românești, a stilizării și ortografiei ei, nu corăspund de loc recerintelor, ce ar trebui să le aibă în vedere aceia, cari se ocupă la băncile noastre cu purtarea corespondenței, deoarece

la noi se vede că nu se ține destul în vedere, că corespondența băncii e unul dintre resorturile principale.

Trebue să se țină cont de aceea, că epistolele comerciale ale unei bănci, sunt de multeori ca niște documente, ca o oglindă, în care se poate vedea și cu deosebire se pretinde a se vedea, modul conducerii, precizia și curățenia în lucrări la banca respectivă. Și în multe privințe e și îndreptățită această judecată, chiar și numai pe baza unor epistole, căci la drept vorbind, ce încredere, poate avea dar mai cu seamă ce ideile își poate face cineva, un particular ori o bancă, de ex. când primește dela o altă bancă epistole rău stilizate, cu ortografia greșită, etc?

Dacă corespondența unei bănci e centralizată, adecă dacă toată corespondența ce obvine la bancă o face zilnic numai un singur corespondent sau dacă nu e centralizată și corespondența o face aparte fiecare șef de resort ori alți funcționari din resort, cum e cazul la multe bănci de ale noastre și străine, acești corespondenți generali și speciali, ca să-i numesc așa, ar trebui să fie fiecare mai întâi un stilist bun și care să cunoască perfect limba românească, în care scrie și ortografia ei.

Nu-i destul să cunoști limba românească, pentru a putea face o bună corespondență comercială, ci trebue s'o cunoști foarte bine și anume în stil, gramatică și ortografie, afară de unele expresiuni comerciale, etc.

Am auzit în multe rânduri un fel de scuze, că cutare ori cutare n'a fost de loc ori numai foarte puțin vreme la școală românească și din această cauză nu scrie destul de bine românește și nici n'are de unde să cunoască bine limba românească.

Dar nici un corespondent de bancă nu e îndreptățit să se scuze cu astfel de vorbe. Astăzi noi avem foarte multe cărți bune, de tot felul, din cari cetind se poate învăța încetul cu încetul bine limba, apoi ortografia și interpunctuațiunea limbei noastre. Un ceas, două, pe zi, poate jertfi ori-cine, ca să se ocupe cetind cărți ori reviste bune românești.

Iar în ceea-ce privește ortografia aparte, nu-i nici un lucru greu, ca cel puțin seara, un sfert de oră de exemplu înainte de a se culcă, cel-ce nu se simte destul de „acasă” cu limba românească, să cetească cel puțin mica broșură despre: „Regulele ortografice stabilite de Academia română în anul 1904”, care se află și în editura „Asociațiunii” și costă numai 10 fil. În câte-va luni, ori-cine, care ar ceti cărți bune românești și în privința ortografiei cel puțin broșura amintită, dacă ar ceti cu stăruință și voință, ar ajunge a ști corect cel puțin stilizarea și ortografia ce se recer la facerea corespondenței de bancă și mai departe, ce iarăș e în strânsă legătură cu aceasta, să stilizeze corect raportul către adunarea generală, convocarea simplă a adunării generale, etc. etc., cari precum dovedesc rapoartele anuale *tipărite* ale băncilor noastre, sunt de cele mai multeori foarte rău stilizate.

Am cunoscuți, astăzi funcționari la bănci românești, cari întotdeauna au fost la școale germane, au fost ani de-a rândul militari în Boemia, Moravia, Galitia, unde nici n'au vorbit românește, decât foarte rar, neavând ocazie, și astăzi fac o bună corespondență comercială la institutele la cari sunt angajați și cunosc pe deplin limba românească, de oare-ce atunci, când s'au decis să se aplice la bănci de ale noastre, s'au ocupat cu ea în mod serios.

Am mai auzit într'un rând, că la banca cutare sunt mulți funcționari și în consecință, au timp să facă corespondență cum trebue, în toate privințele.

Dar această aserțiune mai întâiu de toate nu-i corectă din cauză, că cunoașterea sau necunoașterea în destul de bine a limbei noastre, a stilizării și ortografiei ei, nu stă în nici un raport și nu atarnă de loc de timpul, ce-l are ori nu-l are un funcționar de bancă în oarele de oficiu, ci aici se poate vorbi cel mult despre forma epistolelor, a scrierii lor ori a curățeniei lor. Și chiar dacă am rămânea numai aici, se poate zice cu drept cuvânt, că întocmai cum se cere vreme pentru a putea îndeplini ori-ce lucrare serioasă, așa se cere vreme și pentru a face corespondența unei bănci. Cu grabă și cu iuteală nu ești la cale. Și cum trebue vreme, ca să faci inducerile în cartea principală, ori în jurnal, ori ca să calculezi interese la depunerile spre fructificare, etc., așa trebue vreme și la facerea corespondenței. O epistolă scrisă pe fugă, chiar corectă în privința limbei și ortografiei, se cunoaște și nu poate face impresie bună.

Dacă s'ar da mai multă atenție corespondenței românești, ce se poartă la băncile noastre și în general luat mai multă grijă nu numai la corespondență, dar și la toate celelalte lucrări, ce se țin de bancă și la cari e de lipsă și puțină stilizare, nu s'ar mai ceti în epistole expresiuni, ce obvin foarte des, ca d. ex.: „În alăturare avem onoare a Vă transpune cambiul a lui X. Y. ori: „... a Vă transpune 1 buc. coupon de a acțiilor D-voastră”, ori: „... a Vă transpune cambiul nou a lui X. Y.”, etc. etc., în loc de; „Alăturat avem onoare a Vă transpune 1 buc. coupon *al acției On. D-Voastră institut cu Nr...*” ori: „cambiul nou *al lui X. Y.*”, și nici atâtea și atâtea expresiuni întoarse, cu topica ungurească ori germană ș. a. Nu s'ar mai scrie luna *curinte, currinte, corinte și corrinte*, în loc de luna *curentă*, nici în loc de *D-Voastră*, stabilit pe baza ortografiei academiei române, *D-Voastră, D-Voastră* ori *D-Vöstre*, cari sunt foarte greșit scrise. În convocările adunărilor generale apoi, unde ar trebui să fie o absolută corectitate, în toate privințele, de oare-ce ele sunt tipărite, nu s'ar mai ceti în loc de: „Alegerea a 2 membrii în direcțiune”, „Alegerea *alor* 2 membrii în direcțiune”, ceea-ce iarăș este foarte greșit, iar în rapoartele anuale ale băncilor noastre, în rapoartele direcțiunii către adunarea generală, cari și ele sunt *tipărite* și trimise împreună cu bilanțul general în toate părțile, nu s'ar mai ceti: „Depunerile spre fructificare a crescut cu suma de...”, în loc de: „*au* crescut”; „Reescomptul *au* scăzut cu suma de...”, în loc de: „*a* scăzut”; iar: „Activele totale a crescut cu Cor...” în loc de: „*au* crescut cu Cor...” etc.

Una dintre recerințele principale ale epistolelor comerciale este, ca ele să fie cât mai pe scurt și la înțeles scrise. ceea-ce este absolut peste putință, dacă cel-ce le scrie nu e pe deplin versat în limbă, în stilizarea și ortografia ei.

Încetul cu încetul ne-am eliberat aproape cu totul de fraze, ca: „4 drb. (darab) valtăuri”, ori: „2 buc. vecsăle”, (váltó, Wechsel), cel puțin în scris, deși durere, în vorbirea de toate zilele se mai întrebuintează încă în unele părți. Și dacă cel puțin corespondența românească a băncilor noastre, astăzi totuși nu mai e așa de plină cu arhaisme, barbarisme, etc., ca de ex. înainte de asta cu 10 ani să căutăm, ca nici alte greșeli capitale să nu mai fie în ea.

Și toate acestea, cum am mai spus, nu mai prin cetire se pot îndrepta. Conversația nu e indestulitoare, fiindcă numai prin conversație se poate învăța ce e drept limba, întrucât se poate, dar stilizarea, ortografia, interpunctuațiunea nu. Acestea numai prin cetire de cărți bune și prin puțină studiere a gramaticii se pot însuși.

Și când vom ajunge la acel stadiu, ca corespondența românească a băncilor noastre din Ungaria, afară de corectitatea și precizia în privința limbii, stilului și ortografiei, să fie pe deplin corectă și în privința formei și a curățeniei, cari iarăș sunt recerinte principale ale epistolelor comerciale, vom avea o bună corespondență de bancă, care va putea servi în primul rând, spre înaintarea pe terenul economic al vieții noastre românești de aici.

Stelian Russu

funcț. la centrala: „Timișianei“.

Domicilierea cambiilor.

(Continuare).

Ștergerea *domiciliării valide* de pe cambiu e a se considera ca o schimbare neîndreptătită a conținutului aceluia și constituie falsificare de cambiu.

Se naște acum întrebarea, fiindcă se admite la domicilierea ulterioară, ca aceea să se poată face cu învoirea trassantului, trassatului respective indosanților că oare nu s'ar putea face și ștergerea tot cu învoirea aceluia? Aceasta încă e admis, numai în cazul acesta actorul (păritorul) are să dovedească, că a exoperat învoirea.

Conceptia cambiului domiciliat nu pretinde altceva decât, ca locul de plată să fie diferit de domiciliul trassatului; dar de regulă pe cambii domiciliat aflăm numită o persoană sau firmă, diferită de trassat, care are să îndeplinească plata la locul deznat. Acesta se numește *domiciliat*.

Din §-ul 24 al legii cambiale reiese că la un cambiu domiciliat, dacă trassantul nu a numit prin cine să se facă plata, e în drept trassatul cu ocaziunea acceptării să dezigneze un domiciliat. Dacă aceasta nu s'a întâmplat se privește, că trassatul însuș va face plățirea la locul domiciliului.

Din acestea reiese, că domiciliatul e reprezentantul trassatului și e clar, că trassatul nu are drept a sil pe trassat să facă plata prin o anumită persoană la locul domiciliului. Dacă însă trassantul ar avea interes, ca plata să se întâmple prin o anumită persoană, atunci la aceasta trebuie să aibă și învoirea trassatului, care poate fi sau expres dată, sau aprobată prin tăcere. De exemplu prin acceptarea unui cambiu pe care domiciliantul e numit din partea emitentului.

Domiciliatul nu e obligat cambial, nici nu devine îndreptătit cambial prin plată, prin urmare nici din partea lui nici contra lui nu se poate porni acțiune cambială.

El are numai într'atâta însemnătate întrucât prezentarea spre plată și protestul în cazul de neplată au să se întâmple la el. Ceeace privește însă pașii, ce sunt a se întreprinde în jurul acceptării cambiului, nu are influință, că este sau nu pe cambiu vr'un domiciliat, căci aceia totdeauna sunt a se întreprinde la trassat.

De regulă se numește numai un domiciliat, dar dacă s'ar fi numit mai mulți, cambiu e a se prezenta spre plată la toți și numai după aceea se pot întreprinde pașii judecătorești.

Domiciliat poate fi ori cine, poate fi o persoană afară de cambiu, cum se întâmplă de regulă, dar nu e eschis să fie chiar și o persoană, care ocură pe cambiu d. ex. însuș trassantul sau careva dintre indossatari.

Din acestea reiese, că domicilierea cambiilor e perfectă prin numirea unui loc de plată deosebit geografice de locuința trassatului și că dreptul de domiciliare îl are însuși trassantul, dreptul de a numi pe domiciliat însă îi compete numai trassatului.

Cu toate acestea în praxă, mai ales la reescont se întâmplă, că proprietarul cambiului umple domiciliul respective numește pe domiciliat. Aceasta e a se considera ca o domiciliare neîndreptătită, care după rescumpărarea cambiului se șterge, susținându-se locul de plată original. Din motivul acesta apoi să și întâmplă, că domicilierea se face de regulă în partea din jos a cambiului așa ca textul ștampilei de domiciliare să se poată ușor șterge.

Banca Austro-Ungară primește domiciliuri numai în sarcina vre-unui Giro-Conto, deci acele institute, cari doresc să domicilieze la Banca Austro-Ungară, au să ceară deschiderea unui Giro-Conto și să se îngrigească, ca la scadență să aibă în acest cont disponibilă suma recerută.

D. Rațiu.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 27 August 1908.

Schimbările în piața financiară internațională în săptămâna expirată s'au săvârșit în limite normale, și deși pe una sau altă piață s'a urcat discontul privat, cercurile financiare sperează și pentru viitor o dezvoltare liniștită a referințelor. Abundanța numărului pe piețele vestice a ajuns culmea în piața franceză pe la mijlocul săptămânei trecute, când discontul privat a scăzut într'un moment sub 1%, coborând la un nivel, cum nu s'a mai observat de mult timp.

Ameliorarea constantă în 15 crt. în Berlin, a făcut progrese multămitoare, astfel că discontul privat a scăzut din nou la 2 $\frac{3}{4}$ %. Această schimbare favorabilă se vederea mai ales prin creșterea aurului cu 38.4 milioane M., bonurilor în giro cu 40.4 milioane M. și prin scăderea circulațiunii de bilete cu 30.3 milioane M.

Piața germană prezintă o îmbunătățire esențială și este speranță că nici ultimo August nu o va altera în mod simțitor.

Pe piața internă cererile provenite mai ales din cauza secerișului au rămas constante și au provocat o nouă urcare a discontului privat la 3 $\frac{3}{4}$ %. Sumarul Băncii Austro-Ungare pe săptămâna a treia este mai favorabil decât se așteptă, pentru că rezerva de bilete a crescut cu K 46 milioane la 70.8 milioane K, aurul cu 7.2 milioane la 1514.2 milioane și în fine circulațiunea de bilete a scăzut cu 38.8 milioane K. Totuș este foarte probabil că ultimo va reclama o sumă considerabilă de bilete supuse la dare în circulațiune, întrucât cea mai mare parte a cererilor se vor îndrepta către Bancă.

În ședința de azi a consiliului băncii secretarul general va semnală cererile mari de ultimo, fără a face propunere în privința urcării discontului.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Negotiu*“, *casă de economii, societate pe acții* este firma unui nou institut de bani, ce s'a înființat în *Porumbacul de sus* (com. Făgăraș) cu capital social de K 20,000.— împărțit în 400 acții à K 50.—. Adu-

narea generală de constituire s'a ținut la 27 April a. c. și s'au ales membri în direcțiune următorii domni: Ioan I. Pop, Nicolae Solomon, Nicolae Bărglăzan, Vasilie Ioan Pop, Stefan Francu, Petru Comșa și Nistor Măsariu.

„*Insoțirea de consum din Porumbacul inferior*“. Sub firma aceasta s'a fondat încă la 12 Martie a. c. în Porumbacul-inf. o însoțire de consum, care s'a înregistrat din partea tribunalului din Brașov, ca for comercial prin decizul Nr. 6167/1908 dela 4 Iuliu a. c.

Direcțiunea se compune din d-nii: Dumitru Mandea Ilie Comșuțiu, Ioan Marienescu, Ioan D. Stoichța, Antonie Patea, Alexandru Marinescu și George Mandea.

„*Reuniunea de păstrare și credit în Alsószolcsva ca însoțire*“. Însoțirea aceasta cu responsabilitate nelimitată și solidară a membrilor și-a ținut adunarea generală de constituire încă la 13 Decembrie 1906, a fost însă definitiv înregistrată abia la 21 Iuliu a. c. din cauză că tribunalul a excepționat cuvântul „*Sălciua de jos*“, ce a fost original în firmă și în urma apelului însoțirii, Tabla reg. din Cluj prin decizul său Nr. 2171/1808 l a ordonat înlocuirea numirii românești a sediului cu numirea de *Alsószolcsva*.

Direcțiunea însoțirii aleasă în adunarea generală dela 13 Decembrie 1906 se compune din d-nii Iosif Hațegan, prezident; Vasile Jina, viceprezident; membrii: Vasile Ioaniciu, Vasile Groza, Vasile Rușdea, Mațeu Popa și cassar Romul Gomboș.

Situația „Băncii Naționale a României“ la finele semestrului I 1908. Conform bilanțului semestral încheiat la 30 Iunie a. c. „Banca Națională a României“ a avut următoarele:

Active:		
Cassa	Moneta metalică	aur L. 88.927,130-18
		argint 1.393,569 60
		trate aur 37.374,510-43
		Lei 127.695,210 21
	bilete de bancă	53.678,240-—
		181.373,450-21
	Efecte predate casei spre încasare	3.406,212-06
	Portfoliul român și străin Centrala 23.655,966 88	
	„ „ sucursale și agenții 21.766,704-41	45.422,671-29
	Efecte publice	11.999,924-—
	„ fond de rezervă statutar	15.480,553-06
	„ „ amort. imob. mobilier și mașini	3.216,621-58
	Cupoane	189,252-84
	Imprumuturi pe { Centrala 3.239,400-—	
	efecte publice { Sucursale și agenții 4.875,700-—	8.115,100-—
	Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Crt. Centr. sucursale și agenții	18.477,301-35
	Imobile	5.972,416-61
	Mobilier și mașini de imprimărie	698,628-09
	Dobânzi datorate la imprumuturi pe efecte publice	311,289-79
	Depozite libere	105.201,854-—
	Diverși	
	{ Cont-Curent 73.664,473-79	
	{ „ de valori 24.163,515-02	97.828,938-81
	Total Lei	497.694,263-69
Pasive:		
	Capital	12.000,000-—
	Fond de rezervă	24.928,807-36
	„ „ amort. imob. mobilier și mașini	3.734,034-06
	Bilete emise de bancă	296.029,340-—
	Bonuri de Cassă	7.120,648-—
	Reeșcontul semestrului viitor	262,845 39
	Depozite de retras	105.201,854-—
	Conturi-Curente	46.226,092-63
	Profit și Perdere	2.190,642-25
	Total	497.694,263-69

CRONICA.

Rugare către abonați. On. noștri abonați restanțieri sunt rugați a-și achita abonamentul, trimițând suma cuvenită la adresa: Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu — Nagyszeben.

Expoziție de vite de prăsilă arangiază „Reuniunea română agricolă Sibiană“. Duminecă în 6 Septembrie a. c. în comuna Șura-mare. Aceasta va fi a 18-a expoziție de vite arangiată de numita reuniune.

BIBLIOGRAFIE.

Schița monografică a Sălăgiului de Dr. Dion. Stoica și Ioan P. Lazar. Șimleul-Silvaniei. Institutul tipografic și de editură „Victoria“ 1908.

Meritoasa lucrare cu titlul acesta întocmită din incidentul adunării generale din acest an al „Asociațiunii“ și dedicată acesteia, prezintă pe 326 pag. format cuart un tablou aproape complet al situației actuale culturale și economice a populației române din Sălăgiu.

Întreaga lucrare provăzută cu numeroase ilustrațiuni este împărțită în 7 capitole, cuprinzând: capitolul I. Rezumat istoric. II. Biserica. III. Școala. IV. Date etnografice V. Bărbați distinși. VI. Instituțiuni culturale și financiare. VII. Șimleul și comunele. Apoi urmează: Aduș, tabele statistice și la finele broșurei o hartă a comitatului Sălăgiu.

Pentru noi prezintă un interes deosebit mai ales capitolul VII: „Șimleul și comunele“ și Tabelele statistice, în cari autorii arată cu date adunate cu multă sărguință aproape la fiecare comună în parte: numărul fumurilor românești; al sufletelor, împărțite după confesiuni, starea bisericeii, al școlai, numărul celor-ce știu scrie și cetii și al alegătorilor; apoi totalul jugărelor, ce le are hotarul fiecărei comune, câte jugăre din acestea se află în mâni românești, cum se împart acestea între locuitorii români, numărul vitelor, prețul aproximativ al unui jugăr de pământ, numărul meseriașilor români, cu indicația meseriei lor, grânare bisericești, societăți de temperanță, însoțiri de credit și societăți pe acții.

Rezumatul acestor date arată că în Sălăgiu, locuiesc azi în total 133,572 Români, față de 207,000 suflete de alte naționalități. Românii formează deci preste 66% ale populației întregi. După confesiune Românii sunt 127,991 suflete gr. cath. și 5581 gr. or.

Case (fumuri) în proprietatea Românilor sunt 25,424; bisericeii sunt în total 201, din cari 121 de lemn și 80 de peatră; numărul școlaelor este de 179 cu 167 de învățători; pentru susținerea acestor școale (numai plățile învățătorilor) poporul plătește K 85,651, iar statul dă spre acest scop ajutor K 35,271-—.

Știutori de carte, incluzive copiii de școală, cari știu cetii și scrie, sunt 25,515, deci cam 20% a totalului populației române.

Numărul alegătorilor. adecă al bărbaților cu drept de vot la alegerile de deputat, este de 10,577, circa 8%.

Proprietari de pământ Români, mari și mici, sunt circa 20,850, ceva preste 17% cari sunt stăpâni pe 277,870 jugăre catastrale (à 1600 stânjini □), ceea-ce reprezintă circa 47% din întreg pământul comitatului. Posesiunea variază între 1—3000 jug.

Instituțiile financiare române sunt în Sălăgiu 4: „Codriana“ (Băsești), „Sălăgiana“ (Jibou), „Silvania“ (Șimleu, cu filială în Bucium) și „Vulturul“ (Tășnad).

Insoțiri de credit sunt 2: în Asuajul de jos și Chechiș, o societate de temperanță în Babța, 4 societăți de conzum și valorizare, 6 grânare bisericești și 17 meseriași români.

Deja din aceasta schițare a cuprinsului „Schiței monografice” și din datele scoase din ea, se poate vedea câtă muncă și sârguință au trebuit să desvolte autorii la întocmirea lucrării lor, fapt pentru care merită toată recunoștința. Ar fi numai de dorit ca în vederea deosebitei importanțe, ce are la individ, ca și la popoare cunoașterea forțelor proprii, laudabilul început făcut de d-nii Dr. Stoica și Lazar cu compunerea Schiței monografice a comitatului lor, să fie urmat și de alții din alte ținuturi, ca astfel încetul cu încetul să avem o icoană cât se poate de completă a situației culturale și economice a poporului român din aceasta patrie.

Sumar.

Importanța societăților de femei în economia națională. — Ordinațiunea ministerială cu privire la intrarea în vigoare a legii de execuțiune. — Limba românească în corespondența băncilor noastre. — Domicilierea cambiiilor. — *Revista financiară*: Situațiunea — *Societăți financiare și comerț*: „Negoiul”, „Insoțirea de conzum din Porumbacul-inferior”, „Reuniunea de păstrare și credit în Alsó-Szolesva ca insoțire”, Situația „Băncii Naționale a României” la finele semestrului I 1908. — *Cronică*: Rugare către abonați. Expoziție de vite de prăsilă. — *Biografie*: Schița monografică a Sălagiului.

„SILVANIA” inst. de cred. și econ. în Șimleul-Silvaniei.

AVIZ!

În sensul §. 11 din statute proprietarul acțiilor Nr. 3914, 4376, 5513, 5514, 5994 neachitând ratele restante s'au șters din cartea acționarilor.

Nr. 130 (1—1)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cismădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).

Nr. 1 (26—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipototecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 26 August 1908.

%	VALORI		Viena	Bpesta
			vinde	vinde
A. Datoria de stat ungară.				
4	Renta ung. aur.	scut. de dare	111.20	111.50
4	"	Cor.	93.15	93.20
3 1/2	"	"	82.65	83.45
3—	Impr. cu premii à 100 fl.	"	187.85	186.50
4	"	p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	146.15	146.—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	"	77.80	77.75
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone	"	100.25	101.—
4	"	rurale ungare	93.90	94.25
4	"	croato-slav.	94.50	95.50
B. Datoria de stat austriacă.				
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc. de dare		96.25	96.80
4	"	Jan.-Iulie	96.20	96.80
4-2	"	în hârtie, Febr.-Aug.	99.15	99.80
4-2	"	argint April-Oct.	99.15	99.80
4	Losuri din 1860 à fl. 500—		156.50	155.50
4	"	1864 à fl. 100—	220.50	221.50
—	"	1864 à fl. 100—	264.50	266.—
4	Renta austr. aur., scut. de dare		116.20	116.30
4	"	Cor.	96.50	97.—
3 1/2	"	de invest.	87.25	—
C. Alte datorii publice.				
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare		92.—	92.—
5	"	Viena	102.50	—
6	"	bulgar p. cai ferate din 1892 à frs 125	121.55	—
4	Imprumut Temes-Bega din 1897		94.65	94.75
D. Serisuri fonciare, obligaț. com., etc.				
4	Instit. de Cred. fonc. austr.		96.—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini		99.35	99.30
4 1/2	"	50 ani în coroane	99.80	99.80
4	Banca comerc. ung. Pesta în fl.		100.25	100.25
4 1/2	"	în cor.	93.75	94.—
4	Obl. com. banca ung. Pesta cu 10% premie		105.—	104.75
4	"	repl. 60 ani	93.50	93.50
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta		93.75	93.75
4—	Obl. com.		93.75	94.—
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. în cor.		—	100.—
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.		92.55	92.50
4 1/2	Banca ipotecară ungară în cor.		100.—	100.—
4	"		93.50	93.75
—	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100		—	99.—
5	"	„Albina”, Sibiu	—	101.—
4 1/2	"		—	99.—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu,		100.25	100.25
4	"		94.25	94.25
4 1/2	"	Brașov	101.—	101.—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu,		100.25	100.25
4	"		94.50	94.50
E. Lozuri.				
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1880 à fl. 100		276.—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din 1889 à fl. 100		272.—	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot.		244.—	240.—
2	"	sâbesc à frs 100	109.90	110.—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100		262.—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—		22.—	22.—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—		484.—	482.—
—	Buda, comuna à fl. 40—		200.—	215.—
—	Pálffy, à fl. 40—		194.—	207.—
—	Crucea roșie austriacă, à fl. 10—		53.50	55.—
—	"	ungară, à fl. 5—	28.50	28.25
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—		499.—	503.—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—		—	8.50
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—		—	12.—
F. Valute.				
—	Galbini imper. pr. bucată		11.41	11.43
—	20 franci aur		19.11	19.12
—	20 marce aur		23.52	23.53
—	Sovereigns pr bucată		24.—	—
—	Ruble hârtie per bucată		2.53	2.53
—	100 Marce hârtie		117.40	117.53
—	100 franci hârtie		—	95.45
—	100 lire hârtie		95.48	95.60
—	100 lei hârtie		—	95.50